

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Dialektologia
Kierunek:	Filologia polska, II stopień [4 sem], stacjonarny, ogólnoakademicki, rozpoczęty w: 2013
Tytuł lub szczegółowa nazwa przedmiotu:	Dialektologia
Rok/Semestr:	I/2
Liczba godzin:	15,0
Nauczyciel:	Pelc Halina, prof. dr hab.
Forma zajęć:	konwersatorium
Rodzaj zaliczenia:	zaliczenie na ocenę
Punkty ECTS:	2,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	10,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 15,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 15,0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 10,0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 10,0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Poziom trudności:	nie dotyczy
Wstępne wymagania:	aktywna obecność na zajęciach
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia przedmiotowe • dyskusja dydaktyczna • ekspozycja • klasyczna metoda problemowa • konsultacje • objaśnienie lub wyjaśnienie • warsztaty grupowe
Zakres tematów:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prasłowiańskie podziały językowe a polskie ugrupowania plemienne, centra zjawisk kulturowych i centra dialektalne. 2. Gwary a język ogólnopolski – wzajemne relacje doby staropolskiej i średniopolskiej, zależności i różnice historyczne i współczesne. 3. Przegląd szkół dialektologicznych i metod badawczych. 4. Podstawowe pojęcia i terminy dialektologiczne: a) gwara a dialekt – cechy gwarowe a fale innowacji; b) centrum i peryferie, archaizmy i innowacje; c) gwary mieszane i przejściowe; d) integracja językowa i interferencja językowa. 5. Kryteria ugrupowania gwar polskich, właściwości gwarowe poszczególnych dialektów. 6. Gwary Lubelszczyzny: a) podziały dialektalne a historyczne; b) małopolsko-mazowiecko-kresowy charakter gwar Lubelszczyzny; c) opracowania gwarowe z Lubelszczyzny. 7. Metody zbierania materiału gwarowego, formy zapisu i opracowania tekstu gwarowego. 8. Atlasy, słowniki i monografie jako sposób prezentacji i interpretacji materiału gwarowego. 9. Przeszłość i współczesność w językowym obrazie świata mieszkańców wsi: a) integracja gwar i języka ogólnopolskiego; b) interferencja językowa wewnątrzgwarowa i międzygwarowa (filtry uwarunkowań społecznych, kulturowych, obyczajowych); c) gwary w kontakcie i w konflikcie; d) świadomość językowa i wartościowanie; d) sprawność językowa, kompetencja językowa i kompetencja komunikacyjna mieszkańców wsi. 10. Wariantywność i interdialektalność zjawisk gwarowych. 11. Najnowsze tendencje zachodzące w gwarach w wyniku przemian społecznych ze zwróceniem szczególnej uwagi na świadomość językową mieszkańców wsi, różnice w mowie pokoleń oraz wartościowanie gwary i rzeczywistości wiejskiej. 12. Związek dialektologii z gramatyką historyczną, etnografią, etnologią, folklorystyką, etnolingwistyką, socjologią.
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia praktyczne/laboratoryjne • końcowe zaliczenie ustne • obecność na zajęciach • ocena ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność) • referat
Warunki zaliczenia:	praca pisemna.

Literatura:	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Karol Dejna, <i>Atlas polskich innowacji dialektalnych</i>, Warszawa-Łódź 1981 i wyd. późn. 2. Stanisław Urbańczyk, <i>Zarys dialektologii polskiej</i>, Warszawa 1972 i wyd. późn. 3. Zenon Sobierajski, <i>Dialekty polskie i folklor z różnych regionów</i>, Poznań 1991. 4. <i>Mały atlas gwar polskich</i>, opr. przez zespół Pracowni Atlasu i Słownika gwar polskich pod red. K. Nitscha (t. I-II) i M. Karasia (t. III-XIII), Wrocław 1957-1970. 5. Halina Pelcowa, <i>Interferencje leksykalne w gwarach Lubelszczyzny</i>, Lublin 2001. 6. Halina Pelcowa, <i>Słownik gwar Lubelszczyzny, t. I. Rolnictwo – Narzędzia rolnicze. Prace polowe. Zbiór i obróbka zbóż</i>, Lublin 2012. <p>oraz: atlasy, słowniki i monografie gwarowe, które zostaną podane na zajęciach</p>
Dodatkowe informacje:	E-mail: halina.pelc@poczta.umcs.lublin.pl
Modułowe efekty kształcenia:	<p>K_W01 Student ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej literaturoznawstwa i językoznawstwa w obrębie nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej oraz pogłębioną znajomość powiązań studiowanych dyscyplin z innymi dziedzinami dyscyplinami nauk humanistycznych umożliwiającą integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin</p> <p>K_W07 ma ugruntowaną i poszerzoną wiedzę o dziedzictwie kulturowym, instytucjach kultury w regionie i kraju i orientację we współczesnym życiu kulturalnym</p> <p>K_W08 ma uporządkowaną, pogłębioną i poszerzoną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę szczegółową, obejmującą terminologię literaturoznawczą i językoznawczą, poetyki historyczne oraz teorie i metodologie literaturoznawcze, a także dzieje badań nad językiem i metodologie językoznawstwa (w ujęciu synchronicznym i diachronicznym)</p> <p>K_W09 ma szczegółową i pogłębioną wiedzę o współczesnych dokonaniach w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, ważnych ośrodkach i szkołach badawczych z zakresu studiowanych dyscyplin</p> <p>K_W13 ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o historycznej zmienności języka polskiego w sytuacji komunikacyjnej różnych epok w powiązaniu z sytuacją społeczno-polityczną;</p> <p>K_W17 ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu terminologii i metodologii dialektologicznej; zna regionalne i terytorialne odmiany polszczyzny (w tym specyfikę gwarową Lubelszczyzny)</p>